

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

VIII. Quomodo, & ordine perficiatur generatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

*turalissimum opus, rationem subdit: quia non apparet
perpetuo conuerti, quae sane ratio communis est re-
bus omnibus naturalibus, ac corruptibilibus. Po-
test etiam dici naturalissimum, quia est maxime
necessarium ad conseruationem uiuentium. Nam
quia nutritio non erat sufficiens, addita est ge-
neratio non tanquam finis nutritionis, sed potius
ut supplens defectum illius, & vltimum se ha-
bet ut extrinsecus finis.*

Ad argumentum in principio patet solutio ex
dictis. Ad confirmationem respondetur videntia *Ad op.*
separata non posse generare sibi similia propter *Ad op.*
eorum excellentem perfectionem, quod non nisi
per creationem esse potest. Neq. vero indigerent
generatione, quia incorruptibilia sunt. Inferes-
go videntia materialia habent actionem, aliquam
perfectiorem quacumq. angelica, substantia scilicet
productionem: ergo habent naturam perfecti-
orem, siquidem illa est natura perfectior, quae
perfectiorem habet operationem. Respondetur
comparationem non recte fieri: eo quod inter res
diuersarum rationum fiat, veluti, si substantiam
corporalem compares accidenti spirituali. Abso-
lute tamen dicendum, sicut forma substantialis
perfectior est accidentalis, ita et actioem imme-
diate productiuam substantiae, quantum ad enti-
tatem suam, esse perfectiorem actione productiuam
accidentis: eiusmodi vero actionem non arguere
magnam perfectionem in operante cum perfectio
rei attendenda sit ex substantia illius, quod si ope-
rationes consideres, tunc attendenda sunt illae,
quae vtilitate sunt propter perfectionem rei, quae
operatur, ac potissime etiam est attendendus mo-
dus operationis: in his a. duobus excellunt maxi-
me operationes videntium separatorum, quare, &c.

Quo modo, & ordine perficiatur generatio.

[illegible]

Quocirca placet mihi sententia D. Thomæ citato loco de anima, generationem dici opus *naturalissimum* viuientium, vt pore maxime à natura, pueniens, maximeq; commune rebus naturalibus, effi enim generatio absolute dicta commune opus totius nature, & ideo viuientia in generando maxime assimilantur rebus mere naturalibus, vnde Aristoteles postquam dixit generationem esse

7
Authoris
sensus unus
verior.

Tam quod
generandi
actum non
excedat es-
sentialiter
actum nu-
trienti.

SVARE Z
de Angelis, op
re 6. dium, et
annu.

FROM TOM

D. 7. 2

necessum est ante omnia generari. Pro resolutione notandum, aliud esse loqui nos de modo, & ordine, quo partes corporis fabricantur : aliud de modo, & ordine, quo anima eas incipit informare.

1. *Affertio.* Prima conclusio. Animantium corpora fabricantur successiue. Hanc probat argumentum secundæ opinionis. Accedit, quod virtus seminis limitata sit, & finita: non ergo poterit in eodem instanti componere tot, ac tam diuersa membra, id quod etiam comprobatur experientia.

3. *Affertio.* Secunda conclusio. Hepar ante omnia membra fabricatur, ab illoque proceditur ad cor, à corde ad cerebrum, tum simul sunt membra alia, quæ hisce principalibus deferuntur. Ad probationem suppono, in viuientibus, de quibus agimus, triplicem esse virtutem: naturalem, seu nutritiuam: vitalem, quæ consistit in continua mutatione pulsus: ac sensitiuam. Prima relet in hepate præcipue. Secunda in corde. Tertia in cerebro, quæ omnia inferius probabuntur. Prima deinde imperfectior, & quasi fundamentum aliarum. Secunda verò perfectior quàm prima, imperfectior autem quàm tertia: & quæ ad illam consequuntur. Probatur iam conclusio. Processus naturæ ab imperfecto est ad perfectum, atque ab eo quod se habet, ut fundamentum, tendens per medium vsque ad complementum rei, sed hepar est imperfectius inter hæc membra, & quasi fundamentum aliorum, cor verò medium, cerebrum rationem vltimam habet: ergo constitutio eiusmodi membrorum ordine præscripto procedit. Confirmatur primò. Quoniam natura semper incipit à facilioribus, hepar autem facillimè sit, quia imperfectum est membrum, solum ferè coagulationem sanguinis requirens, cor verò quia meliores dispositiones ac maiorem organizationem vendicat, difficilius formatur, multo tamen facilius quàm cerebrum, quod innumera habet organa, compositionemque mirabilem: ergo, &c. Confirmatur secundò, quia experientia ostendit inanimantia in principio vi nutritiuam polere sensitiuam existente adhuc imbecilli, vitali autem mediocri, quod signum est in generatione seruatum fuisse talem ordinem. Aliam experientiam adducit Hippocrates lib. de natura infantis de muliere, quæ foetum emisit fabricato hepate tantummodo.

4. Circa secundum de ordine animationis, & introductionis animæ sentit Aristoteles secundum de generatione animalium, cap. 3. primò introduci animam vegetatiuam, deinde sensitiuam, & vltimò rationalem, quem sequitur D. Thom. 1. p. q. 118. a. 2. ad secundum, & questione 76. art. 3. ad tertium, & de potentia questione 3. art. 9. ad nonum: explicat verò de prioritate temporis, idemque videtur sequi Albert. Magnus tertio de Anima, ad finem, cap. vltimo, & Thomista communiter. Alij volunt ante instans introductionis animæ vltimæ in toto tempore organizationis non introduci aliquam animam in embrione: quosdam verò motus in illo apparentes fieri, vel ab anima matris, vel à formata seminis, quæ remansit: animam ergo ingredi in corpus iam perfectè fabricatum. Ita Alensis 2. parte quæst. 87. memb. 3. art. 6. Alij opinantur embrionem à principio habere animam vegetatiuam, quæ processu temporis eadem realiter manens fiat sensitiuam, ac tandem rationalem. Quæ sententia rectè à D. Thoma impugnatur, si intelligat primam animam esse essentialiter tantum vegetatiuam instar plantæ, posteaque euadere sensitiuam, illud enim impossibile est, quia forma non potest transire ab vna specie in aliam: si tamen coincidat cum opinione sequenti, erit probabilis. Dicunt ergo alij cum primò corpus organizatur, statim introduci animam in generatione vltimò intentam, v. g. rationalem, vel quinam, prius tamen exercere opera partis vegetatiuæ, deinde alia: Aristotelem verò explicant de prioritate naturæ, aut operationis. Ita Albertus Magnus 1. de Anima, tractatu secundo, cap. pen. Martilius 1. de generatione, q. 6. ad 5.

5. Sit tamen tertia conclusio. Hepar prius tempore animatur, quàm alia membra. Probatur, quia illius operatio est operatio vitalis: ergo procedit ab anima, sed prius tempore exercet suas operationes vitæ hepar: ergo prius animatur. Minor patet, quia formato hepate paulatim procedit per intrinsecam sumptionem alimenti ad sui augmentum, & conseruationem, id autem fieri vitali modo planum videtur, cum fiat vniformiter secundum omnes partes. Et confirmatur primò. Nam hepar tunc temporis habet formam aliquam substantialem, aliquamque diuersitatem partium, & organizationem: illa ergo forma est actus corporis organici: ergo est anima. Confirmatur secundò. Nam processus naturæ est perfectissimus: optimus autem modus fabricandi corpus est ut constituto membro vno principali, statim exerceat sua opera vitæ, ut vitaliter fiat processus ad alia membra, qui modus generationis in plantis apparet manifestè: ergo, &c. Quarta conclusio. Cum primum cor fabricatur, informatur anima sensitiuam. Nam statim exercet opera talis animæ continuam palitationem efficiendo, motumque pulsus, atque influendo calorem vitalem in cetera membra.

Quinta conclusio. Probabilius videtur, animam qua primò informatur hepar, esse vegetatiuam tantum, & qua informatur cor, similiter esse imperfectam. Probatur, quia anima rationalis, v. g. vel alia perfecta, requirit maiorem multo organizationem, quàm sit solius hepatis, vel cordis, & quocunque horum membrorum deficiente, statim anima definit informare, ut experientia docet: ergo signum est, non posse informare vnum tantum, vel aliud membrum: ergo à principio generationis illa membra non informabantur anima perfecta, sed imperfectis alijs animabus, quasi medijs ad introductionem vltimæ animæ. Confirmatur, quia naturalis ordo generationis est, ut procedatur ab extremo ad extremum, per medium: ergo cum ex materia seminis inanimata debeat procedi ad generationem animalis perfecti, conueniens est ut fiat medijs quibusdam animabus imperfectis. Dices: ergo in generatione hominis prius generatur ex semine plàta, aut brutum. Respondetur, ante instans generationis hominis, produci quoddam viuens prædictum anima solum vegetatiuam, & inde aliud sola sensitiuam prædictum, esseque veluti partialia viuentia, & quasi vias ad alterius melioris introductionem, atque adeò non est inconueniens generari illa ex semine hominis, vel equi: an vero dici possint planta, aut brutum, quæstio est de nomine.

Sexta conclusio. Probabilius videtur, animam perfectam in eodem instanti generationis informare corpus perfectè organizatum ex membris saltem principalibus, quale hepar, cor, atque cerebrum. Hæc probatur ex præcedentibus, patetque facillè. Nam perfectæ animæ requirunt corpus perfectè organizatum: ergo vt minimum requirunt tria illa membra, ut introducantur. Item si post generationem aliquod abscindatur, statim perit animal: ergo non potest absque illis membris conseruari: ergo nec à fortiori generari. Tandem animalia perfecta animam sensitiuam, & vegetatiuam perfectam habent: ergo ad illarum introductionem requiritur corpus aptum, ut integrum effectum recipiat, seu (quod idem est) ab anima formetur secundum omnem ipsius

tionalem, vel quinam, prius tamen exercere opera partis vegetatiuæ, deinde alia: Aristotelem verò explicant de prioritate naturæ, aut operationis. Ita Albertus Magnus 1. de Anima, tractatu secundo, cap. pen. Martilius 1. de generatione, q. 6. ad 5.

Sit tamen tertia conclusio. Hepar prius tempore animatur, quàm alia membra. Probatur, quia illius operatio est operatio vitalis: ergo procedit ab anima, sed prius tempore exercet suas operationes vitæ hepar: ergo prius animatur. Minor patet, quia formato hepate paulatim procedit per intrinsecam sumptionem alimenti ad sui augmentum, & conseruationem, id autem fieri vitali modo planum videtur, cum fiat vniformiter secundum omnes partes. Et confirmatur primò. Nam hepar tunc temporis habet formam aliquam substantialem, aliquamque diuersitatem partium, & organizationem: illa ergo forma est actus corporis organici: ergo est anima. Confirmatur secundò. Nam processus naturæ est perfectissimus: optimus autem modus fabricandi corpus est ut constituto membro vno principali, statim exerceat sua opera vitæ, ut vitaliter fiat processus ad alia membra, qui modus generationis in plantis apparet manifestè: ergo, &c. Quarta conclusio. Cum primum cor fabricatur, informatur anima sensitiuam. Nam statim exercet opera talis animæ continuam palitationem efficiendo, motumque pulsus, atque influendo calorem vitalem in cetera membra.

Quinta conclusio. Probabilius videtur, animam qua primò informatur hepar, esse vegetatiuam tantum, & qua informatur cor, similiter esse imperfectam. Probatur, quia anima rationalis, v. g. vel alia perfecta, requirit maiorem multo organizationem, quàm sit solius hepatis, vel cordis, & quocunque horum membrorum deficiente, statim anima definit informare, ut experientia docet: ergo signum est, non posse informare vnum tantum, vel aliud membrum: ergo à principio generationis illa membra non informabantur anima perfecta, sed imperfectis alijs animabus, quasi medijs ad introductionem vltimæ animæ. Confirmatur, quia naturalis ordo generationis est, ut procedatur ab extremo ad extremum, per medium: ergo cum ex materia seminis inanimata debeat procedi ad generationem animalis perfecti, conueniens est ut fiat medijs quibusdam animabus imperfectis. Dices: ergo in generatione hominis prius generatur ex semine plàta, aut brutum. Respondetur, ante instans generationis hominis, produci quoddam viuens prædictum anima solum vegetatiuam, & inde aliud sola sensitiuam prædictum, esseque veluti partialia viuentia, & quasi vias ad alterius melioris introductionem, atque adeò non est inconueniens generari illa ex semine hominis, vel equi: an vero dici possint planta, aut brutum, quæstio est de nomine.

Sexta conclusio. Probabilius videtur, animam perfectam in eodem instanti generationis informare corpus perfectè organizatum ex membris saltem principalibus, quale hepar, cor, atque cerebrum. Hæc probatur ex præcedentibus, patetque facillè. Nam perfectæ animæ requirunt corpus perfectè organizatum: ergo vt minimum requirunt tria illa membra, ut introducantur. Item si post generationem aliquod abscindatur, statim perit animal: ergo non potest absque illis membris conseruari: ergo nec à fortiori generari. Tandem animalia perfecta animam sensitiuam, & vegetatiuam perfectam habent: ergo ad illarum introductionem requiritur corpus aptum, ut integrum effectum recipiat, seu (quod idem est) ab anima formetur secundum omnem ipsius

perfectiorem, quod non contingeret nisi haberet animal tria haec principalia membra. Atque in sensu huius conclusionis verum habet opinio prima in numero primo asserens haec membra simul generari, Galenus verò, & Hippocrates iuxta alias conclusiones procedunt.

8. *Ad Arist.* 1. Aristoteles denique falsum fundamentum posuit, solum cor esse membrum principale. Ad illius verò rationem respondetur, influentiam cordis esse quidem necessariam ad perfectam operationem animalis perfecti, quam tamen non habet donec perfectam animam obtineat, hepar verò dum sola imperfecta anima informatur, actione cordis non indiget, neque eget pulsu, cum animam sensitivam non habeat, neque item eget calore cordis, cum habeat sufficientem, & iuuetur à calore matris, ac seminis, quod adhuc durat. Simili ratione cor dum habet imperfectam animam, habet etiam imperfectum tactum à cerebro non dependentem: Forte autem quis dicat in generatione animalium perfectorum non postulari organizationem cerebri ad introductionem animae, cum non transcendat gradum sensitivum, ideoque poterit in corde introduci. Respondetur in illo gradu esse perfectam, proindeque indigere perfecta organizatione, quae sine cerebro non consistit.

Quorundam
eiusso ex-
plicatur.

CAPVT IX.

Qua sit potentia nutritiua, & augmentatiua.

1. *Potentia anima vegetatiua quot vulgo numeretur.* Post obiectum, & actiones, dicendum sequitur de potentijs vegetatiuae animae, quae tres distinguuntur, nempe nutritiua, generatiua, & augmentatiua, cuius diuisionis rationem S. Thomas reddidit suprà, quia viuens indiget principio, vt producat, productum verò necesse est, vt perfectum itatum quantitatis acquirat, ac demum, vt in acquisito conferuetur. Ad primum autem generatiua potentia dirigitur, ad secundum augmentatiua, ad tertium nutritiua. De prima ergo videamus, quamnam illa sit. Quia in re sunt variae sententiae, quidam autem virtutem nutritiuam esse qualitatem ab anima distinctam realiter, & vocant calorem naturalem re, & specie distinctum ab elementari. Alij verò calorem esse eiusdem speciei, sed hi solo loquendi modo inter se differunt, conueniunt siquidem quod in vegetabilibus praeter quatuor primas qualitates ponant aliam quae potentia nutritiua dicatur, atque si calor naturalis vocetur vel elementaris est accidens commune: ergo sententiae est Themist. 2. de Anima, cap. 18. Philopon. ibid. fol. 49. col. 1. & Alexander, Albertus item tract. 2. cap. 10. à quibus si roges, quisnam sit proprius actus huius potentiae: respondent esse dirigere calorem naturalem ad actum nutritionis.

Discutitur
prima pars
tituli, qua-
nam sit nu-
tritiua.
Opinio 1.

2. *Arguitur pro eadem primo.* Hanc opinionem infirmat Aristoteles secundo de generatione animalium, cap. 4. vbi inquit incrementum provenire à facultate, seu virtute animae, vtendo calore tanquam instrumento, & in 2. de Anima, textu 41. & 50. ait animam vegetatiuam vt duplici instrumento ad suas actiones, quod dicti authores exponunt de potentia nutritiua, & calore. Ratione probatur primò, nam potentia nutritiua est propria passio animae, sed calor mixtorum vel elementaris est accidens commune: ergo distinguuntur. Et confirmatur. Nam potentia nutritiua diuersorum speciei, est diuersae speciei, calor autem est eiusdem speciei in omnibus: ergo distinguuntur. Secundo arguitur. Anima est eleuator forma, quam forma elementaris: ergo debet vt eleuatori instrumento ad suam actionem, nam instrumentum debet proportionari principali agenti: ergo praeter calorem communem, in-

Arguitur
secundo.

diget anima alia potentia. Tertiò arguitur. Nam calor elementaris intenditur, & remittitur: potentia autem nutritiua minimè, est enim potentia ab anima fluens, & inuariabilis, permanens cum ipsa: ergo, &c. Quartò hoc videtur commune alijs potentijs animae, vt supponant primas qualitates, non vero includant. Nam visus indiget humiditate cum diaphaneitate ad suum actum, tactus etiam praerequirat certum temperamentum primarum qualitatium: ergo similiter de nutritiua potentia sentiendum. Secunda opinio asserit actionem nutritiuam fieri à solo calore naturali, qui licet eiusdem speciei sit cum elementari, vnus tamen animae, vt instrumentum in virtute illius, potest attingere introductionem illius in materia, nulla alia qualitate concurrente, & hanc sententiam videntur sequi Thomistae.

Pro resolutione est aduertendum, actionem nutriendi essentialiter consistere in perfecta assimilatione elementi ad substantiam aliti vitaliter facta, qui modus in eo est vt conuersio fiat per applicationem, distributionemque alimenti ad omnes partes viuents cum reiectione superflui. Vnde triplex genus actionum videtur in nutritione concurrere. Primum est earum actionum, quae remotè concurrunt, vt tractio, & retentio alimenti, expulsioque excrementorum. Secundum est earum actionum, quae proximè accedunt, & disponunt ipsam materiam ad introductionem animae. Tertium est actio ipsa inductiua animae in materiam cibi, in qua planè consistit substantialis nutritio.

Hoc supposito sit prima conclusio. Virtus qua procedit actio inductiua animae in materiam cibi, non est aliquod accidens, sed ipsamet animae viuents, quod nutritur, atque in viuents quae acquirunt partem nouam formae, pars ea educitur de materia cibi immediate ab anima aliti: in viuents verò vbi noua non acquiritur forma, veluti in homine, ipsamet anima vim habet viuendi se materiae dispositae, & sibi applicatae absque alio agente extrinseco. Haec est sententia Durandi citati in cap. 1. huius libri, & patet ex dictis à nobis 2. Physicorum, quia accidens non potest attingere productionem substantiae, nisi dispositiue tantum. Dices. In substantia chyli introducitur forma substantialis, & non anima, à qua ergo virtute introducitur: idemque argumentum esto de sanguine. Respondetur animam habere virtutem inducendi formas imperfectiores, quae vix quaedam sunt ad perfectiorem. Dices vltius. In viuents in quibus acquiritur pars formae, si contingat partem acquisitam esse perfectiorem praexistentibus, (veluti si pars, à qua infirmata est membrum nobilius, denup per nutritionem accedat ad partem, qua praefirmabatur minus nobile) à qua, quaso, virtute introducitur noua illa pars formae: Respondetur id fortè nunquam contingere, sed partem, quae actione sua efficit aliam, semper esse perfectiorem, quod si fortè aliquando ideueniat, tunc introductio formae in illam partem esse non poterit absque iuuamine alicuius causae vniuersalis, perfectioremque virtutem habentis.

Secunda conclusio. Virtus disponens materiam cibi est temperamentum primarum qualitatium, & non qualitas aliqua ab illis distincta. Oppositum huius conclusionis videtur intendere prima opinio, esse tamen videtur ex sententia Aristotelis 2. de partibus animalium, capite primo, & Galeni libello, de differentia morborum asserentium viuientia exercere actiones suas medijs temperamentis. Ratione arguitur primò. Nam in rebus naturalibus temperamentum conferuans formam in materia, est virtus ad disponendam aliam

SVARE Z
de Anoclis, op
re 6. dicitur, et
anima.

TOM TOM

D.V. 2